תמצית סיכונים לעובדי ניקיון מבנים

מבוא

במסמך זה מפורטים הסיכונים העיקריים להם הנך עלול להיחשף במהלך עבודתך ואת הדרכים להתמגן מפניהם.
בכל שאלה בנושא הבטיחות יש לצור קשר עם מנהל המחלקה או עם מחלקת הבטיחות.
הכלל המנחה הוא שאין לבצע מטלה באם אינך בטוח כיצד לבצעה או באם אינך יכול לבצעה בצורה בטיחותית.

1. מעידות ונפילות

סיכון זה הינו השכיח ביותר בין מקרי תאונות העבודה בקרב עובדי הניקיון. תוצאותיו עלולות להסתיים במקרים רבים בפציעות וחבלות העלולות לגרום לשברים בעצמות ואף לפגיעות קשות ואפילו למוות.

1.1. יש לנוע בזהירות, במהירות מבוקרת.
1.2. יש לנעול נעלי בטיחות מסוג S3- בעל כיפת מגן וסוליה מונעת החלקה. על הנעליים להיות סגורות ואטומות בפני חדירת נוזלים.
1.3. אין להשתמש בריכוז גבוה של חומרי ניקוי במי השטיפה.
1.4. אין להציף את הרצפה במי סבון.
1.5. יש לייבש את הרצפה היטב לאחר השטיפה ע"י סמרטוט יבש.
1.6. חובה להציב שלט סימון המזהיר על סכנת החלקה עקב רצפה רטובה. יש לתחם את אזור השטיפה למניעת כניסת משתמשי המקום לאזור המסוכן. אין לחסום מעברים. יש לתכנן את העבודה כך שישמר עבור משתמשי המקום, בכל עת, מעבר בטוח ויבש, ברוחב שלא יפחת 1.3 מ'.
1.7. יש לשים לב לחפצים ומכשולים המונחים על הרצפה בסביבת העבודה והמעברים. במידה ואפשר יש להסירם.
1.8. כאשר נושאים ציוד, בדגש לירידה במדרגות, יש להקפיד כי הציוד לא יחסום את שדה הראיה. יש לזכור כי ציוד כבד או בעל ממדים גדולים מגבירים את הסיכון למעידה \ נפילה.
1.9. בירידה במדרגות נקפיד על אחיזה במאחז היד.
1.10. אין להשתמש בחפצים לא יציבים כדי להגיע למקום גבוה (כיסאות וכו'). השתמש בציוד ייעודי, תקין ותקני, כדי להגיע למקומות גבוהים.
1.11. יש לוודא תאורה נאותה בסביבת העבודה והמעברים.
1.12. אין להשאיר ציוד עבודה, במעברים או באזורים משותפים ללא צורך מידי.

2. חומרי ניקוי

חומרי ניקוי הינם חומרים מסוכנים אשר עלולים במקרה של חשיפה אליהם, לגרום להרעלה, גירויים בעור, פגיעה בתפקוד מע' הנשימה, מחלות כרוניות ועוד.

2.1. יש להכיר את הסיכונים ואופן השימוש הנכון והבטיחותי בחומר, לרבות אחסונו, טלטולו ופינויו- והכל בהתאם למפורט בגיליונות הבטיחות של החומרים.
2.2. יש לעבוד עם כפפות מגן מתאימות בזמן עבודה עם חומרים ניקוי.
2.3. יש להימנע מנשימה ישירה של אדי הכימיקאלים.
2.4. חומרי הניקוי יאוחסנו במקומות מוסדרים בלבד. החלל יהיה מאוורר, מוצל, בעל טמפרטורה מתאימה – הרחק ממקורות חום וחשמל ונעול- בהתאם לגיליון הבטיחות.
2.5. אין לאחסן חומרי ניקוי משומשים מעל גובה החזה של העובד.
2.6. אחסון חומרי הניקוי יהיה באריזתם המקורית בלבד כאשר מוצמד אליה תווית זיהוי החומר והסיכונים בו מטעם היצרן\הספק.
2.7. בשום אופן אין לערבב בין חומרי ניקוי מסוג שונים מחשש לתגובה כימית מסוכנת.
2.8. אין למלא או לשפוך חומרי ניקוי ממיכל למיכל.
2.9. אין להשאיר חומרי ניקוי באזורים משותפים ללא השגחה.
2.10. יש להקפיד על סגירה בטוחה של אריזת חומר הניקוי, מיד בסיום השימוש.

3. עבודה מגובה

"עבודה בגובה" – כל עבודה, לרבות גישה למקום עבודה, שבשלה עלול עובד ליפול לעומק העולה על 2 מטרים, ולרבות עבודה כאמור:
(1) המתבצעת מעל משטח עבודה בלא גידור או מעקה תקני;
(2) המצריכה הטיית גוף האדם ביותר מ-45 מעלות מעבר לגדר או למעקה של משטח העבודה או מדרכת המעבר, לפי הענין;

(3) המתבצעת מתוך בימה מתרוממת ניידת, סל להרמת אדם או פיגום ממוכן;

3.1. אין לבצע עבודות ניקיון הנמצאות במיקום גבוה (מתוך סולם, בסמוך לחלונות, מעקות בטיחות וכו') ללא אישור מנהל המחלקה.
3.2. אין להטות גוף מעבר למעקה או חלון.
3.3. עבודות ניקיון בגובה כהגדרתה לעיל, לרבות: מתוך סולם או פיגום או משטח מוגבה אחר או בסמוך לחלונות או מעקות בטיחות- יתבצעו ע"י עובדים בעלי הסמכה לעבודה בגובה בתוקף. העבודה תתבצע כאשר העובד משתמש בציוד לעבודה בגובה המתאים לאופי העבודה ומעוגן לנקודת עיגון ייעודית.
3.4. כאשר נדרש לבצע עבודות ניקוי עבורם נדרש לעמוד על משטח מוגבה, יש להשתמש בפיגומים \ משטחי עבודה יעודיים בלבד. אין לבצע אלתורים (עמידה על כיסאות וכו'). לפני שימוש במשטח העבודה \ פיגום, יש לקבל אישור בכתב מממונה הבטיחות המאשר כי משטח העבודה או הפיגום, הותקן בצורה בטוחה.
3.5. יש לוודא כי בזמן ביצוע העבודות בגובה יימצא עובד נוסף "צופה קרקע" אשר ישגיח על העובד המבצע את העבודה בגובה.
3.6. אין לבצע עבודות תחת חשיפה למזג אוויר קיצוני או כאשר אינך חש בטוב.

4. ניקיון בסדנאות \ חדרי מכונות

4.1. עבודות ניקיון בסדנאות תהינה בתיאום ממונה הסדנא, כאשר ממונה הסדנא נמצא במקום ומשגיח על עובדי הניקיון.
4.2. אין לבצע עבודות בזמן פעילות בסדנא.
4.3. אין לנקות או לגעת בציוד, במכונות, בחומרים כימיים או בחומרים לא מוכרים.
4.4. אין להתקרב לציוד או מכונות בזמן שהם פועלים. יש לוודא הסרת תכשיטים, חלקי ביגוד רופפים, איסוף השיער למניעת אפשרות של היתפסות במכונה בפעולה או העלולה להיות בפעולה.
4.5. חל איסור על עובדי הניקיון לפנות פסולת כימיקלים וחומרים מסוכנים כולל אריזות ריקות.
4.6. ניתן לבצע פינוי פחים של פסולת רגילה בלבד.
4.7. אין להשתמש באוויר דחוס בסדנאות כולל לצורכי ניקוי.

5. התחשמלות

5.1. יש להשתמש בציוד חשמלי תקין ותקני בלבד בעל תו אישור שימוש מטעם חשמלאי מוסמך מהשנה האחרונה.
5.2. אין לבצע עבודות רטובות בקרבת מע' החשמל ואביזריה (בתי תקע וכו') או ציוד חשמל המחובר למתח.
5.3. אין לגעת בציוד חשמלי בידיים רטובות או ביגוד רטוב.
5.4. עבודות חשמל, תיקונים של ציוד חשמלי יתבצעו ע"י חשמלאים מוסמכים בלבד.
5.5. הכר היכן נמצא מפסק החירום הקרוב לסביבת עבודתך.
5.6. במקרה חירום – התחשמלות \ שריפה – יש לנתק את החשמל במהירות האפשרית ולדווח לצוות החירום.

6. כלי עבודה

6.1. אין להשתמש בציוד בו לא הודרכת והוסמכת ע"י מנהל המחלקה.
6.2. יש לבחור בציוד ייעודי, המתאים לביצוע המטלה.
6.3. יש לוודא תקינות לפני שימוש לרבות הימצאות מגינים ואביזרי הבטיחות היעודים.
6.4. לעולם אין לטפל במכונה אשר היא מחוברת למקור האנרגיה או בתנועה.
6.5. יש להכיר היטב את הוראות היצרן ולעבוד בהתאם להנחיות.
6.6. יש להשתמש בציוד המגן האישי בהתאם להוראות היצרן (משקפי מגן, כפפות הגנה, נעלי בטיחות, קסדת מגן, אטמי אוזניים וכו').
6.7. אין להשאיר כלי עבודה ללא השגחה באזורים משותפים.

7. סולמות

7.1. אין להשתמש בציוד בו לא הודרכת והוסמכת ע"י מנהל המחלקה.
7.2. השתמש בסולם אך ורק למטרה המיועדת לו לעבודות קלות וקצרות בלבד.
7.3. וודא שאתה משתמש בסוג הסולם הנכון לעבודה שעליך לבצע (אורך, חומר וכו').
7.4. וודא כי הסולם תקין תקני. בדוק כי לסולם לא נגרם נזק כלשהו.
7.5. אם אתה מרגיש מסוחרר או עייף או במקרה של חשיפה למזג אוויר קיצוני- אין להשתמש בסולם.
7.6. וודא שמשטחי הטיפוס נקיים משומנים או מסיכונים אחרים.
7.7. וודא שהנעליים שלך נקיות מכול חומר שעלול לגרום לך להחליק משלבי הסולם.

7.8. השתמש בסולם בזווית נכונה, וודאו שהוא ניצב במקומו באופן מאובטח.
7.9. וודא שאתה משתמש בסולם על גבי משטח יציב ומישורי הרחק מהפרשי גובה, וכי הסולם מאובטח מפני תזוזה.
7.10. בשימוש בסולם נסמך, וודא כי הסולם מונח בצורה בטוחה ומאוזנת על קיר יציב.
7.11. הגן על בסיס הסולם באמצעות סימון של אזור העבודה והסכנה, כדי למנוע מאנשים או מחפצים מלהיתקל בו.
7.12. שמור על שלוש נקודות אחיזה בכל עת.
7.13. כאשר אתה מטפס על הסולם, הפנים יהיו כלפי הסולם אין לשאת חפצים בידיים.
7.14. אין להטות את הגוף מחוץ לגבולות הסולם.
7.15. למעבר בין מפלסים יש לבחור בסולם באורך שיבלוט 1 מ' לפחות ממדרך הרגל במפלס העליון. יש לוודא עיגון הסולם למניעת תזוזתו.
7.16. בזמן הצבת הסולם על קיר מעל פתח (דלת\חלון וכו') יש לבחור בסולם באורך מתאים שיבלוט לפחות 30 ס"מ מעל הפתח.
7.17. עבודה עם סולם שאורכו עולה על 2 מ' מוגדר כעבודה בגובה. ראה סעיף העוסק בעבודות בגובה.

8. רעש

הימנעו מהימצאות בחללים רועשים בדגש לאזורים המשולטים כאזורי חשיפה לרעש מזיק.
במידת והעבודה נחוצה, השתמשו באטמי אוזניים בעבודה בקרבת מכונות וציוד הפולט רעש מעל 85dB.

9. אחר

9.1. לפני השינוע וודא כי המטען ארוז היטב וקיימות נקודות אחיזה נוחות ובטוחות. יש ללבוש נעלי בטיחות עם כיפת מגן וכפפות הגנה.
וודא שאין נקודות הצבתות בין רכיבים העלולים לנוע בזמן נשיאת המטען ושאין חלקים חדים העלולים לגרום לפציעה.
וודא כי שדה הראיה לא נפגע בזמן השינוע. אין להשתמש במכונות הרמה ללא הסמכה בתוקף מעת ממונה הבטיחות.
9.2. התרחקו ממקומות שבהם מתבצעת הרמה של מטענים אם נוכחותכם אינה נחוצה. בכל אופן, אין לעמוד מתחת למשא מורם.

10. ארגונומיה

10.1. סדר את עמדת העבודה כך שתנוחת גופך במהלך העבודה תאפשר הפעלה של עומס מינימלי על מע' השריר-שלד שלך.
10.2. הרמת מטענים תיעשה בדרך הנכונה, בכוח שרירי הרגליים (ולא בשרירי הגב) כאשר הגב נשאר זקוף והמטען מוצמד לגוף ככל האפשר.
10.3. יש להימנע מהרמת חפצים כבדים. אם החפץ כבד מדי, יש להיעזר בעובד נוסף או באמצעי עזר מכני.
10.4. סילוק של שקיות אשפה יתבצע תוך ריכוזם במתקני איסוף יעודים.
10.5. בעת נשיאת חפצים הימנעו מכפיפה ומביצוע תנועות סיבוביות של הגב.
10.6. הימנע מביצוע תנועות חוזרות ונשנות בתדירות גבוהה.
10.7. הימנע מעבודה באותה תנוחה של הגוף לאורך זמן.
10.8. יש להימנע מסחיטת סמרטוט רצפה ידנית. למטרה זו יש להשתמש בדליים מצוידים במסחטה.

11. עונת הקיץ

11.1. יש להקפיד על לבוש הנותן כיסוי מלא לגוף, משקפי שמש, וקרם הגנה.
11.2. לא מומלץ לעבוד בשעות החמות של היום- במידת הצורך, העבודה תתבצע לפרקי זמן קצרים.
11.3. יש להקפיד על שתיה מרובה.
11.4. יש לוודא כי סביבת העבודה והמעברים נקיים מזוחלים. יש לנוע באזורים בעלי קרקע מגולה בלבד. אין להכניס אברי גוף למקומות נסתרים. לניקיון בקרבת שיחים יש להשתמש בציוד עזר ייעודי מוארכים. במקרה של הכשה\עקיצה: העבירו את העובד למקום בטוח והזעיקו אמבולנס בהקדם. אין לבצע חסימת עורקים, אין למצוץ את הארס, אין לנסות לתפוס או להרוג את הנחש.

12. עונת החורף

12.1. יש להקפיד על לבוש חם ושתיה חמה. יש להחליף ביגוד רטוב.
12.2. אין להשאיר מכשירי חימום דולקים ללא השגחה. יש לוודא כי מכשירי החימום מרוחקים מהציוד מרחק שלא יפחת מ 1 מ' ובהתאם להוראות היצרן של המכשירים.

13. היגיינה

13.1. יש להקפיד על שטיפת הידיים לפני אכילה \ שתיה \ עישון \ נוחיות.

שם העובד	מחלקה/אגף	ת.ז	תאריך	חתימה
